VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta)

2024. gada 18. decembrī*

Kopējā ārpolitika un drošības politika – Ierobežojoši pasākumi saistībā ar darbībām, kas destabilizē Moldovu – Līdzekļu iesaldēšana – Ierobežojums ieceļošanai dalībvalstu teritorijās – To personu, vienību un struktūru saraksti, kurām piemērojama līdzekļu un saimniecisko resursu iesaldēšana un uz kurām attiecas ieceļošanas ierobežojumi dalībvalstu teritorijās – Prasītāja vārda iekļaušana un atstāšana sarakstā – Vardarbīgu demonstrāciju organizēšana un vadīšana – Lēmuma (KĀDP) 2023/891 1. panta 1. punkta a) apakšpunkta ii) punkts un 2. panta 1. punkta a) apakšpunkta ii) punkts un Regulas (ES) 2023/888 2. panta 3. punkta a) apakšpunkta ii) punkts – Pienākums norādīt pamatojumu – Iebilde par prettiesiskumu – Kļūda vērtējumā – Uzņēmējdarbības brīvība – Tiesības uz īpašumu – Ārpuslīgumiskā atbildība

Lietā T-489/23

Ilan Mironovich Shor, ar dzīvesvietu Cēzarejā [*Caesarea*] (Izraēla), ko pārstāv *T. Bontinck*, *L. Marchal*, advokāti, un *C. Zatschler*, *SC*,

prasītājs,

pret

Eiropas Savienības Padomi, ko pārstāv *A. Boggio-Tomasaz* un *E. Nadbath*, pārstāvji, kuriem palīdz *E. Raoult*, *avocate*,

atbildētāja,

kuru atbalsta

Eiropas Komisija, ko pārstāv *M. Carpus Carcea*, *L. Baumgart* un *T. Baumé*, pārstāvji,

persona, kas iestājusies lietā,

VISPĀRĒJĀ TIESA (piektā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs *J. Svenningsen* (referents), tiesneši *C. Mac Eochaidh* un *M. Stancu*,

sekretāre: *H. Eriksson*, administratore,

* Tiesvedības valoda – franču.

ņemot vērā tiesvedības rakstveida daļu, it īpaši:

– prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2023. gada 9. augustā,

– 2023. gada 11. decembra lēmumu, ar ko Komisijai atļauts iestāties lietā Padomes atbalstam,

– grozījumu rakstu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2024. gada 5. jūlijā,

pēc 2024. gada 1. oktobra tiesas sēdes

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Ar prasību prasītājs *Ilan Mironovich Shor*, pirmām kārtām, pamatojoties uz LESD 263. pantu, lūdz atcelt, pirmkārt, Padomes Lēmumu (KĀDP) 2023/1047 (2023. gada 30. maijs), ar ko groza Lēmumu (KĀDP) 2023/891 par ierobežojošiem pasākumiem sakarā ar darbībām, kas destabilizē Moldovas Republiku (OV 2023, L 140 I, 9. lpp.), un Padomes Īstenošanas regulu (ES) 2023/1045 (2023. gada 30. maijs), ar ko īsteno Regulu (ES) 2023/888 par ierobežojošiem pasākumiem sakarā ar darbībām, kas destabilizē Moldovas Republiku (OV 2023, L 140 I, 1. lpp.) (turpmāk tekstā kopā – "sākotnējie akti"), otrkārt, Padomes Lēmumu (KĀDP) 2024/1244 (2024. gada 26. aprīlis), ar ko groza Lēmumu (KĀDP) 2023/891 par ierobežojošiem pasākumiem sakarā ar darbībām, kas destabilizē Moldovas Republiku (OV L, 2024/1242), un Padomes Īstenošanas regulu (ES) 2024/1243 (2024. gada 26. aprīlis), ar ko īsteno Regulu (ES) 2023/888 par ierobežojošiem pasākumiem sakarā ar darbībām, kas destabilizē Moldovas Republiku (OV L, 2024/1243) (turpmāk tekstā kopā – "akti par saglabāšanu sarakstos"), ciktāl šie akti (turpmāk tekstā kopā – "apstrīdētie akti") attiecas uz viņu, un, otrām kārtām, pamatojoties uz LESD 268. pantu, atlīdzināt morālo kaitējumu, kas viņam esot nodarīts ar sākotnējo aktu pieņemšanu.

Tiesvedības priekšvēsture

2 Prasītājs ir uzņēmējs un politiķis, kam ir Moldovas un Izraēlas pilsonība. Viņš bija Moldovas politiskās partijas *ȘOR* vadītājs līdz tās likvidēšanai 2023. gada 19. jūnijā.

3 Šī lieta ir saistīta ar ierobežojošajiem pasākumiem, kurus Eiropas Savienība pēc Moldovas Republikas pašreizējo līderu lūguma noteikusi destabilizējošo darbību dēļ, ar kurām saskaras Moldovas Republika un kuras pastiprinājušās kopš Krievijas Federācijas agresijas kara pret Ukrainu sākuma un kuras draud kavēt tās pievienošanos Savienībai.

4 2023. gada 28. aprīlī Eiropas Savienības Padome, pamatojoties uz LES 29. pantu, pieņēma Lēmumu (KĀDP) 2023/891 par ierobežojošiem pasākumiem sakarā ar darbībām, kas destabilizē Moldovas Republiku (OV 2023, L 114, 15. lpp.). Tajā pašā dienā Padome, pamatojoties uz LESD 215. panta 2. punktu, pieņēma Regulu (ES) 2023/888 par ierobežojošiem pasākumiem sakarā ar darbībām, kas destabilizē Moldovas Republiku (OV 2023, L 114, 1. lpp.).

5 Lēmuma 2023/891 1. panta 1. punktā noteikts:

"Dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi, lai liegtu savā teritorijā ieceļot vai to šķērsot tranzītā:

a) fiziskām personām, kuras ir atbildīgas par tādām darbībām vai politiku vai kuras atbalsta vai īsteno tādas darbības vai politiku, kas grauj vai apdraud Moldovas Republikas suverenitāti un neatkarību vai demokrātiju, tiesiskumu, stabilitāti vai drošību Moldovas Republikā, ar kādu no šādām darbībām:
   i) demokrātisku politisko procesu kavēšana vai graušana, tostarp, kavējot vai nopietni graujot vēlēšanu rīkošanu vai mēģinot destabilizēt vai gāzt konstitucionālo kārtību;
   ii) vardarbīgu demonstrāciju vai citu vardarbības aktu plānošana, vadīšana, iesaistīšanās tajos, tieši vai netieši, to atbalstīšana vai cita veida veicināšana; vai
   iii) smagu finanšu pārkāpumu izdarīšana publisko finanšu jomā un kapitāla neatļauta eksportēšana [..]."

6 Lēmuma 2023/891 2. panta 1. punkta a) apakšpunktā paredzēts, ka tiek iesaldēti visi līdzekļi un saimnieciskie resursi, kas ir tādu fizisku personu, vienību vai struktūru īpašumā, valdījumā, turējumā vai kontrolē, kuras ir atbildīgas par tādām darbībām vai politiku vai kuras atbalsta vai īsteno tādas darbības vai politiku, kas grauj vai apdraud Moldovas Republikas suverenitāti un neatkarību vai demokrātiju, tiesiskumu, stabilitāti vai drošību Moldovas Republikā, vai kas atbalsta vai īsteno šādas darbības vai politiku, veicot kādu no trim šā sprieduma 5. punktā minētajām darbībām.

7 Ar sākotnējiem aktiem prasītāja vārds tika iekļauts Lēmuma 2023/891 I pielikumā un Regulas 2023/888 I pielikumā ietvertajos to personu, vienību un struktūru sarakstos, uz kurām attiecas ierobežojošie pasākumi (turpmāk tekstā – "attiecīgie saraksti"), šādu iemeslu dēļ:

"*Ilan Shor* ir Moldovas Republikas politiķis (*ȘOR* politiskās partijas vadītājs) un uzņēmējs, kas ir iesaistīts Moldovas Republikas politisko partiju nelikumīgā finansēšanā un kūdīšanā uz vardarbību pret politisko opozīciju. *ȘOR* partija, ko vada *Ilan Shor*, ir iesaistīta personu apmaksāšanā un apmācībā nolūkā izraisīt nekārtības un nemierus protestu laikā Moldovas Republikā.

Ar 2023. gada 13. aprīļa lēmumu Kišiņevas Apelācijas tiesa notiesāja *Ilan Shor* kā vainīgu krāpšanā un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijā "banku krāpšanas" lietā, piespriežot 15 gadu cietumsodu un aktīvu konfiskāciju 254 miljonu EUR vērtībā. Saskaņā ar Moldovas Republikas iestāžu sniegto informāciju līdzekļi no šīs plaša mēroga banku krāpšanas un saiknes ar korumpētiem oligarhiem un Maskavā izvietotām struktūrām ir tikuši un joprojām tiek izmantoti, lai mākslīgi radītu politiskus nemierus valstī.

Viņa darbības, kas vērstas uz demokrātijas iznīcināšanu Moldovas Republikā, ietver nelikumīga finansējuma nodrošināšanu, lai atbalstītu Kremli atbalstošu politisko darbību Moldovas Republikā. Šādu līdzekļu izmantošanas piemērs ir vardarbīgu protestu un mītiņu organizēšana 2022. un 2023. gadā, galvenokārt galvaspilsētā Kišiņevā, kuros piedalījās *ȘOR* partijas apmaksātie protestētāji.

Vadot un plānojot vardarbīgas demonstrācijas un izdarot smagus finanšu pārkāpumus publisko finanšu jomā un kapitāla neatļautu eksportēšanu, *Ilan Shor* ir atbildīgs par darbībām, kas grauj un apdraud Moldovas Republikas suverenitāti un neatkarību, un demokrātiju, tiesiskumu, stabilitāti un drošību Moldovas Republikā."

8 2023. gada 31. maijā Padome *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* publicēja Paziņojumu to personu ievērībai, kurām piemēro ierobežojošos pasākumus, kas paredzēti Padomes Lēmumā (KĀDP) 2023/891, kuru groza ar Padomes Lēmumu (KĀDP) 2023/1047, un Padomes Regulā (ES) 2023/888, kuru īsteno ar Padomes Īstenošanas regulu (ES) 2023/1045 (OV 2023, C 190, 5. lpp.). Ar šo paziņojumu personas, uz kurām attiecas šie ierobežojošie pasākumi, tika informētas par to, ka tās var iesniegt Padomei lūgumu pārskatīt viņu vārdu iekļaušanu attiecīgajos sarakstos.

9 2023. gada 8. jūnijā prasītājs lūdza izsniegt pierādījumus, kas pamato viņa vārda iekļaušanu attiecīgajos sarakstos.

10 2023. gada 14. jūnijā Padome paziņoja prasītājam dokumentu WK 6381/2023 REV 1, kurā ietverti pierādījumi, kas attiecas uz viņu (turpmāk tekstā – "dokuments WK 6381/2023").

Pēc prasības celšanas notikušie fakti

11 Ar 2024. gada 27. februāra elektroniskā pasta vēstuli Padome informēja prasītāju par savu nodomu saglabāt viņa vārdu attiecīgajos sarakstos, pamatojoties uz iemesliem, kas būtībā ir identiski tiem, ar kuriem tika pamatota viņa vārda sākotnējā iekļaušana sarakstos. Padome viņam nosūtīja arī dokumentu WK 2428/2024, kurā ietverti pierādījumi, kas pamato viņa vārda saglabāšanu attiecīgajos sarakstos (turpmāk tekstā – "dokuments WK 2428/2024"), un informēja prasītāju par iespēju iesniegt apsvērumus līdz 2024. gada 13. martam.

12 Ar 2024. gada 18. marta elektroniskā pasta vēstuli prasītājs iesniedza savus apsvērumus par 2024. gada 27. februāra e-pastu un dokumentu WK 2428/2024.

13 2024. gada 26. aprīlī Padome pieņēma aktus par saglabāšanu sarakstos, ar kuriem pret prasītāju noteiktie ierobežojošie pasākumi tika pagarināti līdz 2025. gada 29. aprīlim.

14 Aktos par saglabāšanu sarakstos Padome pamatoja pret prasītāju noteikto ierobežojošo pasākumu pagarināšanu, izdarot divus grozījumus sākotnējā pamatojumā, kas attiecās uz faktu, ka viņa politiskā partija 2023. gada jūnijā atzīta par antikonstitucionālu. Tādējādi aktu par saglabāšanu sarakstos pamatojumā precizēts, ka, pirmkārt, "pirms 2023. gada jūnijā [prasītāja] partija tika atzīta par antikonstitucionālu, [prasītāja] partija bija iesaistīta personu maksāšanā un apmācībā ar mērķi izraisīt traucējumus un nemierus demonstrāciju laikā Moldovas Republikā" un ka, otrkārt, "pēc tam, kad [prasītāja] partija tika atzīta par antikonstitucionālu, [tā] turpināja veicināt Krievijas ietekmi Moldovas Republikas politiskajā arēnā, nelikumīgi finansējot citas partijas un mēģinot uzpirkt politiķus".

15 Ar 2024. gada 29. aprīļa elektroniskā pasta vēstuli Padome informēja prasītāja pārstāvjus par savu lēmumu saglabāt viņa vārdu attiecīgajos sarakstos un par iespēju līdz 2024. gada 1. novembrim iesniegt jaunus apsvērumus.

Lietas dalībnieku prasījumi

16 Prasītāja prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

– atcelt apstrīdētos aktus daļā, kurā tie attiecas uz viņu;

– piespriest Padomei samaksāt summu 100 000 EUR kā atlīdzību par morālo kaitējumu, kas nodarīts ar sākotnējo aktu pieņemšanu;

– piespriest Padomei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

17 Padomes prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

– prasību noraidīt;

– pakārtoti, gadījumā, ja Lēmums 2023/1047 vai Lēmums 2024/1244 tiktu atcelts, izdot rīkojumu atstāt spēkā to sekas līdz Eiropas Savienības Tiesas statūtu 56. panta pirmajā daļā paredzētā apelācijas sūdzības iesniegšanas termiņa beigām vai, ja šajā termiņā tiks iesniegta apelācija, līdz šīs apelācijas sūdzības iespējamai noraidīšanai;

– piespriest prasītājai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

18 Eiropas Komisija lūdz Vispārējo tiesu prasību noraidīt un piespriest prasītājam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Juridiskais pamatojums

Par prasījumiem atcelt apstrīdētos aktus

19 No prasītāja vārda iekļaušanas un saglabāšanas attiecīgajos sarakstos pamatojuma skaidri izriet, ka ierobežojoši pasākumi viņam tiek piemēroti, jo Padome uzskatīja, ka viņš ir atbildīgs par darbībām, kas grauj un apdraud Moldovas Republikas suverenitāti un neatkarību, kā arī demokrātiju, tiesiskumu, stabilitāti un drošību šajā valstī, pamatojoties uz divām no trim Lēmuma 2023/891 1. panta 1. punkta a) apakšpunktā un 2. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētajām darbībām.

20 Pirmkārt, Padome pārmet prasītājam, ka tas vada un organizē vardarbīgas demonstrācijas Moldovas Republikā Lēmuma 2023/891 1. panta 1. punkta a) apakšpunkta ii) punktā un 2. panta 1. punkta a) apakšpunkta ii) punktā, kā arī Regulas 2023/888 2. panta 3. punkta a) apakšpunkta ii) punktā noteiktā kritērija izpratnē (turpmāk tekstā – "iii) kritērijs"). Otrkārt, Padome uzskata, ka prasītājs ir atbildīgs par smagu finanšu pārkāpumu izdarīšanu publisko finanšu jomā un kapitāla neatļautu eksportēšanu Lēmuma 2023/891 1. panta 1. punkta a) apakšpunkta iii) punkta un 2. panta 1. punkta a) apakšpunkta iii) punktā, kā arī Regulas 2023/888 2. panta 3. punkta a) apakšpunkta iii) punktā paredzētā kritērija izpratnē (turpmāk tekstā – "iii) kritērijs").

21 Ņemot vērā aktu alternatīvo raksturu, lai tie būtu juridiski pamatoti, pietiek, ka viens no diviem kritērijiem, ko Padome izmantojusi, lai iekļautu un saglabātu prasītāja vārdu attiecīgajos sarakstos, ir pamatots, kā arī lietas dalībnieki turklāt tiesas sēdē to ir atzinuši (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 28. novembris, Padome/*Manufacturing Support & Procurement Kala Naft*, C-348/12 P, EU:C:2013:776, 72. punkts un tajā minētā judikatūra). Turpinājumā – Vispārējā tiesa uzskata par lietderīgu vispirms izvērtēt prasītāja pamatus un argumentus, ar kuriem tiek kritizēts apstrīdēto aktu tiesiskums, ciktāl tie ir balstīti uz ii) kritēriju.

22 Šajā ziņā prasības pamatojumam prasītājs izvirza četrus pamatus, kas attiecas, pirmkārt, uz iebildi par Lēmuma 2023/891 un Regulas 2023/888 prettiesiskumu, otrkārt, uz pienākuma norādīt pamatojumu un tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā pārkāpumu, šie pamati jāizvērtē vispirms, treškārt, uz kļūdām vērtējumā un, ceturtkārt, uz pamattiesību pārkāpumu.

Par otro pamatu, kas attiecas uz pienākuma norādīt pamatojumu un tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā pārkāpumu

23 Prasītājs apgalvo, ka apstrīdētajos aktos nav norādīts pietiekams pamatojums, un tas liedzot viņam aizstāvēties un tādējādi apdraudot viņa tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā.

24 It īpaši, ciktāl viņam tiek pārmests, ka viņš ir "vadījis un organizējis vardarbīgas demonstrācijas", apstrīdēto tiesību aktu pamatojums neļaujot viņam saprast, kādas darbības viņam konkrēti tiek pārmestas. Apstrīdēto tiesību aktu pamatojums esot neprecīzs, un faktiskie apstākļi, uz kuriem Padome balstījusies, lai uzskatītu, ka šis kritērijs ir izpildīts, neesot saprotami.

25 Padome apstrīd šo argumentāciju.

26 Saskaņā ar judikatūru Padomes tiesību akta, ar ko ir noteikts ierobežojošs pasākums, pamatojumā jānorāda ne tikai šī pasākuma juridiskais pamats, bet arī īpašie un konkrētie iemesli, kuru dēļ Padome, īstenojot savu rīcības brīvību, uzskata, ka attiecīgajai personai jāpiemēro šāds pasākums (skat. spriedumu, 2018. gada 13. septembris, *Sberbank of Russia*/Padome, T-732/14, EU:T:2018:541, 97. punkts un tajā minētā judikatūra).

27 Netiek prasīts, lai pamatojumā tiktu konkretizēti visi būtiskie faktiskie un tiesiskie apstākļi, jo akta pamatojuma pietiekamība jāvērtē, ņemot vērā ne tikai tā formulējumu, bet arī kontekstu un attiecīgo jomu reglamentējošo tiesību normu kopumu (skat. spriedumu, 2012. gada 15. novembris, Padome/*Bamba*, C-417/11 P, EU:C:2012:718, 53. punkts un tajā minētā judikatūra).

28 Šajā lietā apstrīdēto tiesību aktu juridiskie pamati ir viegli identificējami, jo tie skaidri izriet no iepriekš 7. un 14. punktā atgādinātā pamatojuma.

29 Proti, kā konstatēts šī sprieduma 19. punktā, Padome uzskatīja, ka prasītājs ir atbildīgs par darbībām, kas grauj un apdraud Moldovas Republikas suverenitāti un neatkarību, kā arī šīs valsts demokrātiju, tiesiskumu, stabilitāti un drošību, pamatojoties uz divām no trim Lēmuma 2023/891 1. panta 1. punkta a) apakšpunktā un 2. panta 1. punkta a) apakšpunktā, kā arī Regulas 2023/888 2. panta 3. punkta a) apakšpunktā minētajām darbībām, proti, uz ii) un iii) kritēriju.

30 Attiecībā uz ii) kritēriju Padome saprotami un nepārprotami izklāstījusi īpašos un konkrētos iemeslus, kuru dēļ tā, īstenojot savu rīcības brīvību, uzskatīja, ka prasītāja vadītās un organizētās demonstrācijas viņu padara atbildīgu par darbībām, kas apdraud Moldovas Republikas suverenitāti un neatkarību, kā arī šīs valsts demokrātiju, tiesiskumu, stabilitāti un drošību.

31 Proti, pirmkārt, Padome norādīja, ka prasītājs bija iesaistīts kūdīšanā uz vardarbību pret pašreizējo Moldovas Republikas valdību. Otrkārt, tā viņam pārmet atbalstu prokrieviskai politiskai darbībai šajā valstī, it īpaši algojot personas, lai piedalītos viņa partijas rīkotajos pasākumos, un apmācot tās, lai mākslīgi radītu nemierus valstī.

32 Saskaņā ar iepriekš 27. punktā minēto judikatūru šīs norādes jālasa, ņemot vērā kontekstu, kādā apstrīdētie akti pieņemti. Šajā ziņā no Lēmuma 2023/891 1.–12. apsvēruma būtībā izriet, ka Padome apņēmusies atbalstīt Moldovas Republiku saistībā ar destabilizējošām darbībām, kas tiek veiktas ar Krievijas Federācijas palīdzību un tās interesēs, lai novērstu tās pievienošanos Savienībai, vēršoties tostarp pret personām, kuras ar tādiem vardarbības aktiem kā tie, kas tiek pārmesti prasītājam, rada draudus demokrātijai un tiesiskumam, kā arī Moldovas Republikas stabilitātei un drošībai.

33 Ņemot vērā šo kontekstu, atbilstoši ii) kritērijam apstrīdēto aktu pamatojums bija pietiekams, lai ļautu prasītājam aizstāvēties un saprast īpašos un konkrētos iemeslus viņa vārda iekļaušanai un saglabāšanai attiecīgajos sarakstos un Vispārējai tiesai – pārbaudīt to tiesiskumu.

34 Turklāt jānorāda, ka, ciktāl apstrīdētie akti ir balstīti uz ii) kritēriju, to pamatā nav Kišiņevas apelācijas tiesas (Moldova) 2023. gada 13. aprīļa lēmums, uz kuru apstrīdētajos aktos ir atsauce, lai pamatotu prasītāja vārda iekļaušanu un saglabāšanu sarakstā tikai saistībā ar iii) kritēriju.

35 Tātad, lai izpildītu savu pienākumu pamatot apstrīdēto aktu pieņemšanu saskaņā ar ii) kritēriju, Padomei nebija jānorāda iemesli, kuru dēļ tā uzskatīja, ka šis tiesas nolēmums pieņemts, ievērojot tās tiesības uz aizstāvību un tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, kā tas ir prasīts judikatūrā, kas it īpaši izriet no 2018. gada 19. decembra sprieduma *Azarov*/Padome (C-530/17 P, EU:C:2018:1031), kā prasītājs turklāt atzinis tiesas sēdē.

36 Visbeidzot, jānoraida arguments, kas izvirzīts pret aktiem par saglabāšanu sarakstos un kas attiecas uz to, ka iebildumu rakstā un atbildes rakstā uz repliku Padome apstiprinājusi, ka prasītāja vārds attiecīgajos sarakstos iekļauts, pamatojoties uz Lēmuma 2023/891 2. panta 1. punkta a) apakšpunkta i) punktā paredzēto kritēriju attiecībā uz personām, kuras kavē vai apdraud demokrātisko politisko procesu Moldovas Republikā. Proti, apstrīdēto aktu pamatojuma pietiekamība nevar tikt izvērtēta, ņemot vērā Padomes iesniegto procesuālo rakstu saturu, vēl jo vairāk tāpēc, ka Padome atzinusi – šajos procesuālajos rakstos šajā jautājumā pieļauta pārrakstīšanās kļūda.

37 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, otrais pamats jānoraida kā nepamatots.

Par pirmo pamatu, kas attiecas uz iebildi par Lēmuma 2023/891 un Regulas 2023/888 prettiesiskumu

38 Pirmais pamats būtībā ir sadalīts piecās daļās, kas attiecas, pirmkārt, uz Lēmuma 2023/891 un Regulas 2023/888 juridiskā pamata neesamību, otrkārt, uz samērīguma principa pārkāpumu, treškārt, uz tiesiskās drošības principa pārkāpumu, ceturtkārt, uz pilnvaru nepareizu izmantošanu un, piektkārt, uz LES 2. panta, 8. panta un 21. panta 1. punkta pārkāpumu.

– *Par Vispārējās tiesas kompetenci*

39 Padome apgalvo, ka ar pirmo pamatu prasītājs lūdz Vispārējo tiesu atzīt Lēmumu 2023/891 un Regulu 2023/888 par pilnībā nepiemērojamu. Piemērojot LES 24. panta 1. punkta otro daļu un LESD 275. pantu, Vispārējās tiesas kompetencē neesot lemt par šo aktu pieņemšanas lietderību kopējās ārpolitikas un drošības politikas (KĀDP) jomā.

40 Prasītājs apstrīd šo argumentāciju.

41 Protams, saskaņā ar LESD 275. panta pirmo daļu Savienības tiesām nav kompetences ne attiecībā uz noteikumiem par KĀDP, ne attiecībā uz tiesību aktiem, kas pieņemti, pamatojoties uz to.

42 Tomēr saskaņā ar LESD 275. panta otro daļu Eiropas Savienības tiesas kompetencē ir tikai izlemt lietas, kuras ierosinātas saskaņā ar LESD 263. panta ceturtajā daļā paredzētajiem nosacījumiem par to lēmumu tiesiskumu, kuros paredzēti ierobežojoši pasākumi pret fiziskām vai juridiskām personām un kurus pieņēmusi Padome, pamatojoties uz LES V sadaļas 2. nodaļu. Šī tiesību norma neizslēdz iespēju pakārtotā veidā atbilstoši LESD 277. pantam apstrīdēt vispārpiemērojamu tiesību aktu, lai pamatotu prasību atcelt tiesību aktu, kas celta pret individuālu ierobežojošu pasākumu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 28. janvāris, *Azarov* /Padome, T-331/14, EU:T:2016:49, 62. punkts).

43 Šādos apstākļos, ciktāl LESD 277. panta mērķis nav ļaut lietas dalībniekam apstrīdēt jebkāda vispārpiemērojama tiesību akta piemērojamību, pamatojot jebkādu prasību, iebildes par prettiesiskumu piemērojamībai jābūt ierobežotai, ciktāl tas vajadzīgs lietas atrisināšanai (skat. spriedumu, 2019. gada 30. aprīlis, *Wattiau*/Parlaments, T-737/17, EU:T:2019:273, 56. punkts un tajā minētā judikatūra). Tādējādi saistībā ar prasībām atcelt Padomes lēmumus, ar kuriem noteikti ierobežojoši pasākumi attiecībā uz fiziskām vai juridiskām personām, Vispārējā tiesa atzinusi, ka iebildi par prettiesiskumu var likumīgi izvirzīt attiecībā uz vispārpiemērojama tiesību akta normu, kurā paredzēts kritērijs, saskaņā ar kuru ieinteresētās personas vārds iekļauts attiecīgajos sarakstos (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 15. septembris, *Yanukovych* /Padome, T-348/14, EU:T:2016:508, 57.–59. punkts un tajos minētā judikatūra).

44 Tādējādi šajā lietā Vispārējās tiesas kompetencē ir izskatīt iebildi par prettiesiskumu, kas attiecas tikai uz Lēmuma 2023/891 un Regulas 2023/888 normām, kurās ir paredzēti ii) un iii) kritēriji, turklāt Padome to ir atzinusi, atbildot uz Vispārējās tiesas jautājumu tiesas sēdē.

45 Ņemot vērā šī sprieduma 21. punktu, tātad jāizvērtē pirmais pamats, ciktāl ar to tiek apšaubīts to tiesību normu tiesiskums, kurās paredzēts ii) kritērijs.

– Par pirmā pamata pirmo daļu, kas attiecas uz Lēmuma 2023/891 un Regulas 2023/888 juridiskā pamata neesamību, pirmā pamata ceturto daļu, kas attiecas uz pilnvaru nepareizu izmantošanu, un pirmā pamata piekto daļu, kas attiecas uz LES 2. un 8. panta un 21. panta 1. punkta pārkāpumu

46 Pirmā pamata pirmajā, ceturtajā un piektajā daļā, kuras jāizskata kopā, prasītājs būtībā apgalvo, ka Lēmumam 2023/891 un Regulai 2023/888 nav tie mērķi, kas Padomei ir KĀDP ietvaros, bet gan citi mērķi.

47 Prasītājs uzskata, ka mērķis atvieglot trešās valsts pievienošanos Savienībai neesot KĀDP mērķis, jo pievienošanās procesu reglamentē LES 49. pants, kas nav ietverts Līguma nodaļā par KĀDP. Turklāt Padomes mērķis patiesībā esot izkropļot kaimiņvalsts iekšējo demokrātisko procesu, tāpēc LES 29. panta un LESD 215. panta 2. punkta izmantošana, lai pamatotu attiecīgi Lēmuma 2023/891 un Regulas 2023/888 pieņemšanu, esot pilnvaru nepareiza izmantošana. Prasītājs uzskata, ka šo ierobežojošo pasākumu mērķis esot vienīgi vērsties pret dažiem politiskās opozīcijas locekļiem pēc Moldovas valdības lūguma, un tā esot iejaukšanās Moldovas Republikas iekšējā demokrātiskajā politiskajā procesā, pārkāpjot LES 2. un 8. pantu un 21. panta 1. punktu.

48 Padome, kuru atbalsta Komisija, apstrīd šo argumentāciju.

49 Šajā lietā Lēmuma 2023/891 un Regulas 2023/888 juridiskais pamats ir attiecīgi LES 29. pants un LESD 215. panta 2. punkts, proti, atbilstošie juridiskie pamati KĀDP jomā, un prasītājs principā to neapstrīd. Pēdējā minētā argumentācija drīzāk nozīmē, ka jāpārbauda, vai šie akti patiešām ietilpst KĀDP jomā.

50 Šajā ziņā, ņemot vērā LES 3. panta 5. punktā un 21. pantā, kā arī ar to saistītajos īpašajos noteikumos, it īpaši LES 23. un 24. pantā, pausto KĀDP mērķu un uzdevumu plašo tvērumu, Savienības tiesa atzīst Padomei plašu rīcības brīvību, lai noteiktu Savienības KĀDP jomā pieņemto ierobežojošo pasākumu priekšmetu (skat. spriedumu, 2022. gada 27. jūlijs, *RT France* /Padome, T-125/22, EU:T:2022:483, 52. punkts un tajā minētā judikatūra).

51 Akta juridiskā pamata izvēle jākontrolē, ņemot vērā objektīvos apstākļus, ko iespējams pārbaudīt tiesā, starp kuriem ir attiecīgā akta mērķis un saturs (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2015. gada 5. marts, *Ezz* u.c./Padome, C-220/14 P, EU:C:2015:147, 42. punkts un tajā minētā judikatūra).

52 Šajā gadījumā saskaņā ar Lēmuma 2023/891 11. apsvērumu tā mērķis ir noteikt ceļošanas ierobežojumus un aktīvu iesaldēšanas pasākumus personām, kuras atbildīgas par tādām darbībām vai politiku vai atbalsta vai īsteno tādas darbības vai politiku, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Moldovas Republikas suverenitāte un neatkarība, kā arī demokrātija, tiesiskums, stabilitāte vai drošība šajā valstī, un ar tām saistītām personām, vienībām vai struktūrām.

53 Saskaņā ar Lēmuma 2023/891 2. apsvērumu šie ierobežojošie pasākumi ir daļa no atbalsta politikas Moldovas Republikas – Savienības kandidātvalsts – pašreizējiem līderiem, kuras mērķis ir stiprināt šīs valsts noturību, drošību, stabilitāti, ekonomiku un energoapgādi, saskaroties ar ārējo subjektu veiktām destabilizējošām darbībām.

54 Šī atbalsta politika pati iekļaujas Lēmuma 2023/891 3. un 4. apsvērumā atgādinātajā kontekstā, saskaņā ar kuru Moldovas valdība panākusi būtisku progresu demokrātijas un tiesiskuma stiprināšanā, kā arī cīņā pret korupciju, bet saskaras ar daudzām krīzēm un arvien vairāk saskaras ar tiešiem draudiem tās stabilitātei, ko rada gan iekšējas grupas, kurām ir īpašas intereses, gan Krievijas Federācija, kas bieži vien veicina valsts novirzīšanos no tās reformu gaitas. No minētā lēmuma 6. apsvēruma arī izriet, ka saskaņā ar Padomes vērtējumu uz šādām destabilizējošām darbībām bija nepieciešama tūlītēja reakcija, ņemot vērā Moldovas Republikas kā Savienības kandidātvalsts, kas atrodas pie tās robežām, stabilitātes nozīmīgumu.

55 Šajā kontekstā Lēmuma 2023/891 7. apsvērumā Padome norādīja, ka personas, kas atbildīgas par vardarbības aktiem, rada draudus demokrātijai un tiesiskumam, kā arī Moldovas Republikas stabilitātei un drošībai.

56 Tādējādi, ņemot vērā Lēmuma 2023/891 mērķi un saturu, šķiet, ka šis lēmums ir tieši saistīts ar LES 21. panta 2. punkta b) apakšpunktā minētajiem KĀDP mērķiem, jo tā mērķis būtībā ir konsolidēt un atbalstīt demokrātiju un tiesiskumu Moldovas Republikā.

57 Šajā ziņā jāuzskata, ka vardarbīgu demonstrāciju vai citu vardarbības aktu organizēšana, vadīšana vai līdzdalība tajās vai citos vardarbības aktos var attaisnot Savienības rīcību KĀDP ietvaros, kuras pamatā ir mērķis konsolidēt un atbalstīt demokrātiju un tiesiskumu trešā valstī.

58 Proti, atšķirībā no miermīlīgām demonstrācijām, kas ir būtiska demokrātijas sastāvdaļa tiesiskā valstī, vardarbīgas demonstrācijas var apdraudēt attiecīgās valsts juridiskos un institucionālos pamatus un uz tām neattiecas pamattiesības uz mierīgas pulcēšanās brīvību, kas garantētas

1950. gada 4. novembrī Romā parakstītās Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk tekstā – "ECPAK") 11. pantā un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – "Harta") 12. panta 1. punktā.

59 No tā izriet, ka ii) kritērijs varēja tikt ieviests Savienības tiesību sistēmā ar Lēmumu 2023/891 un Regulu 2023/888, kas balstīti attiecīgi uz LES 29. pantu un LESD 215. panta 2. punktu.

60 Šo secinājumu nevar atspēkot prasītāja argumenti.

61 Vispirms jānoraida arguments, saskaņā ar kuru, cenšoties atvieglot kandidātvalsts pievienošanos Savienībai, Padome tiecas sasniegt ar KĀDP nesaistītu mērķi.

62 Tiesiskuma ievērošana, kas ir būtiska vērtība, uz kuru balstīta Savienība, ir pievienošanās Savienībai priekšnosacījums, un LES 21. panta 2. punkta b) apakšpunkts pilnvaro Padomi noteikt ierobežojošus pasākumus tostarp tiesiskuma atbalstam trešā valstī. Tātad Padomes kompetencē ir noteikt ierobežojošus pasākumus tiesiskuma atbalstam trešā valstī, kas ir Savienības kandidātvalsts.

63 Turklāt nevar piekrist prasītāja argumentam par pilnvaru nepareizu izmantošanu. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tiesību aktā ir pieļauta pilnvaru nepareiza izmantošana tikai tad, ja, pamatojoties uz objektīvām, atbilstīgām un saskanīgām norādēm, izrādās, ka tas ir pieņemts tikai vai vismaz galvenokārt, lai sasniegtu citus mērķus, nevis tos, kuru sasniegšanai piešķirtas attiecīgās pilnvaras, vai tādēļ, lai apstākļos, kādi ir konkrētajā gadījumā, varētu izvairīties no Līgumos īpaši paredzētās procedūras piemērošanas (skat. spriedumu, 2023. gada 15. novembris, OT/Padome, T-193/22, EU:T:2023:716, 208. punkts un tajā minētā judikatūra).

64 Taču prasītājs nav sniedzis šādas norādes, kas varētu pierādīt, ka Padomei bija nevis tie mērķi, kas izriet no Lēmuma 2023/891, bet citi mērķi. It īpaši tas vien, ka Padome pozitīvi atbildējusi uz Savienības lūgumu sniegt atbalstu saistībā ar darbībām, kas draudēja destabilizēt Moldovas Republiku, nenozīmē, ka šajā ziņā pieņemtajos tiesību aktos ir pieļauta pilnvaru nepareiza izmantošana. Tāpat apgalvojums, saskaņā ar kuru ierobežojošie pasākumi esot paredzēti, lai "vērstos [..] konkrēti pret galvenajiem opozīcijas līderiem", ir pretrunā attiecīgo iekļaušanas kritēriju vispārīgajam formulējumam, kas ļauj tos piemērot citām personu kategorijām, kuras nav politiķi.

65 Visbeidzot, tā kā ir pierādīts, ka Padome bija tiesīga pieņemt Lēmumu 2023/891 un Regulu 2023/888, it īpaši, lai atbalstītu demokrātiju un tiesiskumu Moldovas Republikā saskaņā ar LES 21. panta 2. punkta b) apakšpunktu, argumentācijai par šī līguma 2. un 8. panta un 21. panta 1. punkta pārkāpumiem nevar piekrist.

66 Pretēji tam, ko prasītājs apgalvo grozījumu rakstā, iepriekšminētos prasījumus neatspēko arī tas, ka Padome ir norādījusi, ka tās rīcībā nav dokumentu par Moldovas Republikas iesniegto atbalsta pieteikumu, uz kuru ir atsauce Lēmuma 2023/891 10. apsvērumā.

67 Šajā ziņā prasītājs nepaskaidro, kā dokumenta par šo pieteikumu neesamība ļautu konstatēt, ka Lēmumā 2023/891 un Regulā 2023/888 pieļauts kaut kāda veida prettiesiskums.

68 Tāpēc pirmā pamata pirmā, ceturtā un piektā daļa jānoraida kā nepamatotas.

– *Par pirmā pamata otro daļu, kas attiecas uz samērīguma principa pārkāpumu*

69 Prasītājs apgalvo, ka Padomes izmantotā ii) kritērija interpretācija ir nesamērīga un tādēļ daudzi politiķi Savienībā varētu atbilst šim kritērijam. Viņš uzskata, ka, ņemot vērā pamattiesības uz miermīlīgas pulcēšanās brīvību, ierobežojoši pasākumi varot tikt piemēroti tikai tādām demonstrācijām, kas apzināti organizētas ar mērķi veikt vardarbības aktus.

70 Padome, kuru atbalsta Komisija, apstrīd šo argumentāciju.

71 Šajā ziņā attiecībā uz tiesas kontroli pār samērīguma principa ievērošanu Tiesa ir lēmusi, ka Kopienas likumdevējam jāatzīst plaša rīcības brīvība tādās jomās, kurās tam jāizdara politiska, ekonomiska un sociāla rakstura izvēle un kurās tam jāveic sarežģīti vērtējumi. Tā no minētā secinājusi, ka šajās jomās noteikta pasākuma tiesiskumu var ietekmēt tikai šī pasākuma acīmredzami nepiemērotais raksturs, ievērojot mērķi, ko vēlas sasniegt kompetentā iestāde (skat. spriedumu, 2017. gada 28. marts, *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, 146. punkts un tajā minētā judikatūra).

72 Šajā lietā – pretēji tam, ko būtībā apgalvo prasītājs, – to personu loks, uz kurām potenciāli attiecas ierobežojošie pasākumi, pamatojoties uz ii) kritēriju, nevar tikt uzskatīts par nesamērīgu.

73 Proti, no paša Lēmuma 2023/891 1. panta 1. punkta a) apakšpunkta ii) punkta un 2. panta 1. punkta a) apakšpunkta ii) punkta formulējuma izriet, ka jebkura vardarbīgas demonstrācijas organizācija vai vadība vai dalība tajā vai citos vardarbības aktos nepamato ierobežojošu pasākumu noteikšanu.

74 Vispirms, lai ierobežojošie pasākumi tiktu noteikti, pamatojoties uz šo kritēriju, attiecīgās personas darbībām jābūt tādām, kas grauj vai apdraud Moldovas Republikas suverenitāti un neatkarību vai demokrātiju, tiesiskumu, stabilitāti vai drošību šajā valstī. Citiem vārdiem sakot, šīm darbībām jāvar ietekmēt šīs valsts institucionālos un juridiskos pamatus (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2016. gada 15. septembris, *Yanukovych*/Padome, T-346/14, EU:T:2016:497, 101. punkts).

75 Turpinājumā, kā norāda prasītājs, jēdzienu "vardarbīgas demonstrācijas" un "citi vardarbības akti" lietojums noteikti nozīmē, ka ierobežojoši pasākumi nevar tikt noteikti personām, kas ir atbildīgas par demonstrāciju, uz kurām attiecas ECPAK 11. pantā un Hartas 12. panta 1. punktā nostiprinātās tiesības uz miermīlīgas pulcēšanās brīvību, organizēšanu, vadīšanu vai piedalīšanos tajās.

76 Šajā ziņā no Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūras par ECPAK 11. pantu, kas jāņem vērā, piemērojot Hartas 52. panta 3. punktu, lai noteiktu tās 12. panta 1. punktā nostiprināto tiesību uz miermīlīgas pulcēšanās brīvību nozīmi un tvērumu, izriet, ka jebkura manifestācija, kurā konstatēta vardarbība, nevar būt pamats, lai noteiktu ierobežojošus pasākumus pret tās organizatoriem.

77 Eiropas Cilvēktiesību tiesa uzskata, ka tiesības uz miermīlīgas pulcēšanās brīvību attiecas uz visām sapulcēm, izņemot tās, kurās organizatorus vai dalībniekus virza vardarbīgi nodomi, kuras kūda uz vardarbību vai kā citādi noliedz demokrātiskās sabiedrības pamatus (skat. ECT spriedumu, 2015. gada 15. oktobris, *Kudrevičius* u.c. pret Lietuvu, CE:ECHR:2015:1015JUD003755305, 92. punkts un tajā minētā judikatūra). Turklāt tiesības uz miermīlīgu pulcēšanos personai nebeidz pastāvēt sporādisku vardarbības aktu vai citu pārkāpumu dēļ, ko demonstrācijas laikā

izdarījušas citas personas, ja attiecīgās personas nodomi vai uzvedība paliek miermīlīgi (skat. ECT spriedumu, 2016. gada 5. janvāris, *Frumkin* pret Krieviju, CE:ECHR:2016:0105JUD007456812, 99. punkts un tajā minētā judikatūra).

78 Visbeidzot, pastāv saprātīga saikne starp ii) kritēriju un Lēmumā 2023/891 un Regulā 2023/888 izvirzītajiem mērķiem. Proti, tā kā Padome vēlas atbalstīt tostarp demokrātiju un tiesiskumu Moldovas Republikā, nepieļaujot, ka ārējo subjektu veiktas destabilizējošas darbības varētu radīt šķēršļus šīs valsts dalībai Savienībā, pieeja, kas nozīmē vērsties pret personām, kuras ir atbildīgas par vardarbīgu demonstrāciju organizēšanu, vadīšanu vai līdzdalību tajās vai citos vardarbības aktos, kas var apdraudēt šo pievienošanos, saskanīgā veidā atbilst šiem mērķiem.

79 Ņemot vērā iepriekš minēto, ii) kritērijs nešķiet acīmredzami nepiemērots, ņemot vērā Padomes izvirzītos mērķus.

80 Tāpēc pirmā pamata otrā daļa jānoraida kā nepamatota.

– *Par pirmā pamata trešo daļu, kas attiecas uz tiesiskās drošības principa pārkāpumu*

81 Prasītājs apgalvo, ka Padome ir pārkāpusi tiesiskās drošības principu, jo Lēmumā 2023/891 un Regulā 2023/888 noteiktie kritēriji padarot neiespējamu attiecīgajai personai izvairīties no ierobežojošiem pasākumiem neatkarīgi no tās rīcības. Šajā ziņā savā 2024. gada 13. maija atbildē uz pieteikumu par piekļuvi dokumentiem, ko prasītājs iesniedzis, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1049/2001 (2001. gada 30. maijs) par publisku piekļuvi Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas dokumentiem (OV 2001, L 145, 43. lpp.), Padome esot apstiprinājusi, ka apstrīdēto aktu sagatavošanas aktu publiskošana varētu atņemt ierobežojošajiem pasākumiem to lietderīgo iedarbību, parādot, kā attiecīgās personas varētu vieglāk izvairīties no ierobežojošo pasākumu režīma, un tas neesot saderīgi ar tiesiskās drošības principu.

82 Turklāt ii) kritērijs esot vērsts uz to, lai ar atpakaļejošu spēku piemērotu krimināsodus par pagātnes rīcību, un tas neesot pietiekami skaidrs.

83 Padome, kuru atbalsta Komisija, apstrīd šo argumentāciju.

84 Tiesiskās drošības princips nozīmē, ka Savienības tiesību aktiem jābūt noteiktiem un to piemērošanai attiecīgajām personām jābūt paredzamai (skat. spriedumu, 2017. gada 17. februāris, *Islamic Republic of Iran Shipping Lines* u.c./Padome, T-14/14 un T-87/14, EU:T:2017:102, 192. punkts un tajā minētā judikatūra). Šim tiesiskajam regulējumam jābūt skaidram un precīzam, lai attiecīgās personas varētu nepārprotami zināt savas tiesības un pienākumus un attiecīgi rīkoties (skat. spriedumu, 2017. gada 28. marts, *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, 161. punkts un tajā minētā judikatūra).

85 Vispirms – šajā lietā prasītājs nav identificējis ii) kritērija aspektus, kas, viņaprāt, bija neskaidri vai neprecīzi.

86 Turpinājumā – jānoraida apgalvojums, ka ii) kritērija mērķis esot krimināli sodīt noteiktas personas par viņu pagātnes rīcību.

87 Proti, vispārīgi runājot, ierobežojošajiem pasākumiem nav krimināsoda rakstura, jo attiecīgie līdzekļi iesaldēti kā piesardzības un tātad pagaidu pasākums.

88 Šajā gadījumā attiecīgo ierobežojošo pasākumu aizsardzības raksturu apliecina Lēmuma 2023/891 4. un 5. un 7.–10. apsvērums, no kuriem izriet, ka tajā paredzētie dažādie iekļaušanas kritēriji ir vērsti uz to, lai apkarotu destabilizējošus aktus, kas rada "draudus" demokrātijai un tiesiskumam Moldovas Republikā.

89 Citiem vārdiem sakot, personas, kas ir atbildīgas par šādām destabilizējošām darbībām, netiek sodītas par to iepriekšējo rīcību, bet tām tiek piemēroti ierobežojoši pasākumi, jo Padome uzskatīja, ka šo pasākumu noteikšanas dienā tās radīja draudus demokrātijai un tiesiskumam šajā valstī.

90 Šajā ziņā, tā kā šo pasākumu mērķis ir novērst šādu aktu izdarīšanu vai to atkārtošanos, to pamatā ir gan šobrīd vai nākotnē esošu draudu attīstība, gan pagātnē izdarītu nodarījumu vērtējums (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2008. gada 23. oktobris, *People's Mojahedin Organization of Iran* /Padome, T-256/07, EU:T:2008:461, 110. punkts). Jebkāda cita interpretācija liktu Padomei balstīties tikai uz darbībām, kas notikušas pēc attiecīgo kritēriju ieviešanas, tādējādi atņemot efektivitāti pilnvarām, kas tai piešķirtas ar LES 29. pantu un LESD 215. pantu.

91 Visbeidzot, apgalvojumam, ka šī kritērija formulējums izraisīšot neiespējamību izvairīties no ierobežojošajiem pasākumiem, nevar piekrist.

92 Proti, ierobežojošo pasākumu spēkā esamība vienmēr ir atkarīga no tā, vai to noteikšanas pamatā esošie faktiskie un tiesiskie apstākļi joprojām pastāv, kā arī no nepieciešamības tos saglabāt spēkā, lai sasniegtu ar tiem saistīto mērķi. No tā izriet, ka, periodiski pārskatot šos ierobežojošos pasākumus, Padomei jāveic atjaunināts situācijas vērtējums un jāizstrādā šādu pasākumu iedarbības bilance, lai noskaidrotu, vai tie ļāvuši sasniegt mērķus, kas izvirzīti ar attiecīgo personu vārdu un vienību nosaukumu sākotnējo iekļaušanu strīdīgajā sarakstā, un vai attiecībā uz minētajām personām un vienībām vēl arvien var izdarīt to pašu secinājumu (skat. spriedumu, 2023. gada 15. novembris, OT/Padome, T-193/22, EU:T:2023:716, 168. un tajā minētā judikatūra).

93 Šajā ziņā arguments par Padomes 2024. gada 13. maija atbildes uz atkārtoto piekļuves pieteikumu, kuru prasītāja pārstāvji iesnieguši, pamatojoties uz Regulu Nr. 1049/2001, saturu arī neļauj konstatēt, ka ar Lēmumu 2023/891 un Regulu 2023/888 būtu pārkāpts tiesiskās drošības princips.

94 Proti, šīs argumentācijas mērķis patiesībā ir kritizēt Padomes 2024. gada 13. maija lēmuma par daļēju piekļuves atteikumu noteiktiem dokumentiem tiesiskumu. Tā kā par šo lēmumu var celt prasību atcelt tiesību aktu saskaņā ar LESD 263. panta ceturto daļu, prasītājs šajā tiesvedībā nevar atsaukties uz tā prettiesiskumu (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2017. gada 28. marts, *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, 128. punkts un tajā minētā judikatūra).

95 Tāpēc pirmā pamata trešā daļa jānoraida kā nepamatota.

96 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, pirmais pamats jānoraida pilnībā kā nepamatots.

Par trešo pamatu, kas attiecas uz kļūdām vērtējumā

97 Pirmkārt, prasītājs apgalvo, ka rakstiem presē, kas ietverti Padomes pierādījumu materiālos, nevar piešķirt nekādu pierādījuma spēku, jo Moldovas prese nav neatkarīga. Turklāt tikai tad, ja Padomei nav izmeklēšanas pilnvaru trešā valstī, tā varot pamatoties uz šādiem rakstiem presē. Šajā gadījumā Savienības delegācija Moldovas Republikā esot varējusi bez grūtībām veikt izmeklēšanu uz vietas.

98 Otrkārt, 2022. gada 19. jūnija un 2023. gada 12. marta sapulces nevarot tikt kvalificētas kā "vardarbīgas" ii) kritērija izpratnē.

99 Prasītājs uzskata, ka šīs demonstrācijas, kurās tika izvirzītas leģitīmas prasības pret dzīves līmeņa pazemināšanos Moldovas Republikā, norisinājās miermīlīgi un tām nav nekādas saistības ar mēģinājumiem destabilizēt šo valsti. Gluži pretēji, tās atspoguļojot tikai demokrātiski ievēlētās opozīcijas darbu. Turklāt vienīgās šo sanāksmju laikā konstatētās vardarbīgās darbības esot veikusi policija, kura esot bloķējusi dalībnieku piekļuvi sanāksmju vietām un bez pamatojuma esot aizturējusi demonstrantus. Turklāt tas, ka personām tiek maksāta atlīdzība par piedalīšanos demonstrācijās, neesot prettiesiski. Šajā ziņā Padomes minētā finansējuma mērķis esot bijis vienīgi nodrošināt demonstrantu transportēšanu un piedāvāt viņiem pārtiku un aprīkojumu, lai viņi varētu piedalīties demonstrācijās. Visbeidzot, prasītājs apstrīd, ka viņš būtu organizējis "ceļojumus" uz Turciju, lai mācītu jaunajiem moldāviem paņēmienus, kas demonstrāciju laikā ļautu izraisīt masveida traucējumus. Viņš apgalvo, ka viņa partija, kurai ir pieredze pasākumu organizēšanā, esot vienīgi palīdzējusi jauniešu organizācijai rezervēt viesnīcu Turcijā un organizēt pasākumus.

100 Attiecībā uz saglabāšanu sarakstā prasītājs apgalvo, ka izmeklēšanas un tiesvedības, kas sāktas saistībā ar nozīmīgu korupciju un kas nenodrošinot tiesību uz aizstāvību ievērošanu, nevarēja tikt izmantotas, lai pamatotu viņa vārda saglabāšanu attiecīgajos sarakstos. Turklāt viņš piebilst, ka dokumentā WK 6381/2023 ietvertie raksti ir vairāk nekā gadu veci un ka Padome nav paskaidrojusi, kādā veidā pēc viņa partijas likvidēšanas 2023. gada jūnijā viņš turpinājis organizēt vardarbīgas demonstrācijas ii) kritērija izpratnē.

101 Padome, kuru atbalsta Komisija, apstrīd šo argumentāciju.

– *Par pierādījumiem, ko Padome ņēmusi vērā, lai pamatotu vērtējumu, ka prasītājs organizējis un vadījis vardarbīgas demonstrācijas ii) kritērija izpratnē*

102 Pirmkārt, attiecībā uz jautājumu, vai Padome varēja pieņemt apstrīdētos tiesību aktus, pati neveicot pārbaudes uz vietas, jāatgādina – tā kā Savienības iestādēm nav izmeklēšanas pilnvaru trešās valstīs, to vērtējumam, nosakot ierobežojošus pasākumus, faktiski jābalstās uz publiski pieejamiem informācijas avotiem, ziņojumiem, rakstiem presē vai citiem līdzīgiem informācijas avotiem (skat. spriedumu, 2024. gada 20. marts, *Belshyna*/Padome, T-115/22, EU:T:2024:187, 68. punkts un tajā minētā judikatūra).

103 Šajā gadījumā tas, ka Savienībai ir pārstāvniecība Moldovas Republikā, nenozīmē, ka tai ir izmeklēšanas pilnvaras šajā valstī. Proti, šīs pārstāvniecības kompetencē nav veikt izmeklēšanu Moldovas teritorijā, lai meklētu pierādījumus, kas varētu pamatot to, ka Padome nosaka ierobežojošus pasākumus.

104 Fakts, ka attiecīgais ierobežojošo pasākumu režīms tika pieņemts, atbildot uz Moldovas Republikas lūgumu sniegt atbalstu, tāpat kā apstāklis, ka runa ir par Savienības kandidātvalsti, neatspēko konstatējumu par Savienības izmeklēšanas pilnvaru neesamību šajā trešā valstī.

105 Tātad, lai pieņemtu apstrīdētos aktus, Padome varēja balstīties uz publiski pieejamu informāciju, piemēram, saitēm uz tīmekļvietnēm, rakstiem presē un ekrānšāviņiem, kas saistīti ar prasītāja un viņa partijas rīkotajiem pasākumiem.

106 Otrkārt, attiecībā uz to pierādījumu ticamību, uz kuriem Padome balstījusies, lai pieņemtu apstrīdētos aktus, jāatgādina, ka Savienības tiesībās primārs ir pierādījumu brīvas izvērtēšanas princips, no kā izriet, ka, ja pierādījumu elements iegūts likumīgi, vienīgais atbilstošais kritērijs likumīgi iesniegto pierādījumu vērtības novērtēšanai ir to ticamība (skat. spriedumu, 2018. gada 26. septembris, *Infineon Technologies*/Komisija, C-99/17 P, EU:C:2018:773, 65. punkts un tajā minētā judikatūra).

107 Šādos apstākļos prasītājam precīzi jānorāda pierādījumi, par kuru ticamību varētu rasties šaubas (skat. spriedumu 2023. gada 8. marts, *Assaad*/Padome, T-426/21, EU:T:2023:114, 86. punkts un tajā minētā judikatūra).

108 Šajā kontekstā, tā kā nav konkrētu argumentu attiecībā uz pierādījumiem, uz kuriem Padome balstījusies, lai pieņemtu apstrīdētos aktus, pamatojoties uz ii) kritēriju, ar to, ka prasītājs vispārīgi atspoguļo "Moldovas plašsaziņas līdzekļu ainu", nepietiek, lai atņemtu pierādījuma spēku šajos dokumentos ietvertajiem rakstiem presē, turklāt tie ir ne tikai Moldovas, bet arī rumāņu, angļu un amerikāņu avoti, un to uzticamība netiek apšaubīta.

109 Protams, prasītājs, piemēram, kritizējis apgalvoto interneta vietņu "anticorupție.md" un "deschide.md" neatkarības trūkumu.

110 Tomēr, pirmkārt, dokumentos WK 6381/2023 un WK 2428/2024 katrā ir ietverts viens raksts presē no tīmekļvietnes "anticorupție.md" un tie attiecas tikai uz apgalvojumiem par to, ka prasītājs nelikumīgi finansējis politiskās partijas, un tas viņu padarot atbildīgu par smagiem finanšu pārkāpumiem publisko finanšu jomā iii) kritērija izpratnē. Tādējādi ar šiem rakstiem netiek pamatots Padomes vērtējums, ka prasītājs ir atbildīgs par vardarbīgu demonstrāciju organizēšanu un vadīšanu ii) kritērija izpratnē. Tātad tiem nav nozīmes, izvērtējot apstrīdēto aktu tiesiskumu, ciktāl tie balstīti uz ii) kritēriju.

111 Otrkārt, attiecībā uz kritiku par tīmekļvietni "deschide.md" jākonstatē, ka Padomes pierādījumu materiālos nav ietverts neviens preses raksts no šīs vietnes.

112 Šādos apstākļos argumentācija par to, ka dokumentos WK 6381/2023 un WK 2428/2024 ietvertajiem pierādījumiem nav pierādījuma spēka, jānoraida kā neefektīva.

– Par to iemeslu pamatotību, kuri pamato prasītāja vārda iekļaušanu un saglabāšanu attiecīgajos sarakstos, pamatojoties uz ii) kritēriju

113 Vispirms jākonstatē – prasītājs neapstrīd, ka viņa partija 2022. un 2023. gadā Kišiņevā rīkoja vairākas demonstrācijas pret valdību.

114 Ņemot vērā šā sprieduma 76. punktā atgādināto judikatūru, lai šīs izpausmes varētu kvalificēt kā "vardarbīgas" ii) kritērija izpratnē, jāpārbauda, vai Padome ir izpildījusi tai uzlikto pierādīšanas pienākumu, sniedzot pietiekami konkrētu, precīzu un saskaņotu norāžu kopumu, kas ļauj konstatēt, ka prasītājs kā tās partijas vadītājs, kura organizēja attiecīgās demonstrācijas, ir vadījies no vardarbīgiem nodomiem vai viņš ir mudinājis uz vardarbību vai kā citādi noliedzis demokrātiskas sabiedrības pamatus.

115 Šajā ziņā, pirmām kārtām, no dokumentā WK 6381/2023 minētajiem pierādījumiem Nr. 9 un Nr. 17, proti, rakstiem, kas publicēti attiecīgi 2023. gada 7. martā tīmekļvietnē "hotnews.ro" un 2023. gada 17. aprīlī laikraksta *Times* tīmekļvietnē, izriet, ka laikā no 2023. gada 3. līdz 6. martam

prasītāja partija organizēja ceļojumu uz Beleku [*Belek*] (Turcija), lai aptuveni 80 personām mācītu paņēmienus, kas demonstrāciju laikā ļauj izraisīt masveida traucējumus, it īpaši – mudinot uz sadursmēm ar policiju, mēģinot iznīcināt barikādes un metot akmeņus vai dūmu bumbas.

116 Šajā ziņā prasītājs nenoliedz, ka bija ceļojums uz Turciju, kas tika organizēts ar viņa partijas palīdzību. Tomēr viņš apgalvo, ka runa bija par jauniešu organizācijas biedru brīvdienām un ka viņa partija tikai palīdzēja viņiem rezervēt viesnīcu un organizēt aktivitātes, jo tai esot bijusi "lielāka pieredze šāda veida pasākumu organizēšanā".

117 Tomēr šis apgalvojums nav pamatots ne ar vienu no lietas materiāliem.

118 It īpaši prasītājs nav iesniedzis nevienu pierādījumu, kas ļautu Vispārējai tiesai izvērtēt, vai viņa partijas iesaistīšanās šī ceļojuma pārvaldībā izpaudās tikai kā viesnīcas rezervēšana un aktivitāšu organizēšana vai, vispārīgāk, vai viņa partija agrāk bija organizējusi citus šāda veida braucienus. Šajā ziņā no viņa partijas hartas, kas iekļauta prasības pieteikuma A.7. pielikumā, neizriet, ka tās darbības mērķis būtu, piemēram, brīvdienu organizēšana ārzemēs, un tas atņem ticamību apgalvojumam, ka viņa partijai ir pieredze šāda veida pasākumu organizēšanā.

119 No tā izriet, ka norāde apstrīdēto aktu pamatojumā, ka prasītājs piedalījies personu apmācībā, lai Moldovas Republikā notikušo demonstrāciju laikā izraisītu traucējumus un nemierus, neietver kļūdu vērtējumā.

120 Otrkārt, vairāki pierādījumi konkrēti, precīzi un saskanīgi parāda, ka prasītāja partija atlasīja un atalgoja daudzas personas, lai tās piedalītos attiecīgajās demonstrācijās. No tā it īpaši izriet, ka prasītāja nodoms bija, lai šajās demonstrācijās piedalītos noteiktas personas ar īpašu profilu, kas tajās izraisītu traucējumus un nemierus, lai iebiedētu valdību.

121 Šajā ziņā dokumentā WK 6381/2023 iekļautais pierādījums Nr. 13, proti, raksts, kas 2022. gada 3. oktobrī publicēts tīmekļvietnē "Zdg.md", ir par izmeklēšanu, ko veica žurnālisti, kuri bija iefiltrējušies prasītāja partijas rīkotā demonstrācijā.

122 Vispirms šajā rakstā ir izgaismota prasītāja partijas sarežģītā organizācija, lai atlasītu personas, nogādātu tās ar mikroautobusu uz pasākumu norises vietu un samaksātu tām atlīdzību no 200 līdz 400 Moldovas leju (MDL) (aptuveni 10 līdz 20 EUR) apmaiņā pret dažu stundu dalību demonstrācijās. Saskaņā ar šo rakstu citām personām tika samaksāts līdz 200 ASV dolāriem (USD) (aptuveni 185 EUR) par to, ka tie uz divām naktīm apmetās Moldovas parlamenta priekšā uzstādītajās teltīs.

123 Turpinājumā šajā rakstā ir aprakstītas metodes, ko partijas pārstāvji izmantoja, lai slēptu savu stratēģiju. Pirmkārt, viņi savā starpā izmantoja kodētu valodu, kad sazinājās par atalgojumu, kas tika maksāts viņu savervētajām personām. Otrkārt, gadījumam, ja tās kontrolētu policija, viņi katrai personai izsniedza autobusa biļeti, lai tā varētu izlikties, ka mēģinājusi ierasties uz demonstrācijām par saviem līdzekļiem un ka prasītāja partijas mikroautobuss to paņēmis pa ceļam.

124 Visbeidzot, no šī raksta izriet, ka prasītāja partijas pārstāvji devuši norādījumus klātesošajām personām, lai tās aktīvi piedalās demonstrācijās. Turklāt tiem, kas izrādīja mazāku entuziasmu, tika aizrādīts.

125 Atalgojuma esamību personām, kas pieņemtas darbā, lai piedalītos pasākumos, apstiprina dokumentā WK 6381/2023 iekļautais pierādījums Nr. 20, proti, raksts, kas 2022. gada 28. oktobrī publicēts laikraksta *Washington Post* tīmekļvietnē un kurā minēta 24 personu, tostarp prasītāja partijas biedru, apcietināšana, kā arī 20 ar naudas zīmēm pildītu maisu konfiskācija par 3,5 miljoniem MDL (aptuveni 183 000 EUR), kurus bija paredzēts izmantot demonstrāciju finansēšanai.

126 To, ka prasītāja partija atlasījusi daļu no demonstrācijās klātesošajām personām, apstiprina arī dokumentā WK 6381/2023 iekļautie pierādījumi Nr. 18 un 19, proti, raksti, kas publicēti 2023. gada 17. februārī laikraksta *Times* tīmekļvietnē.

127 Proti, šajos rakstos, tostarp atsaucoties uz viena no demonstrācijās iefiltrētajiem žurnālistiem paziņojumu, paskaidrots, ka prasītājs atlasīja paramilitāro grupu locekļus un bijušos karavīrus un policistus, lai izraisītu sociālo aktivitāti šo sapulču laikā.

128 No iepriekš minētā izriet, ka – pretēji prasītāja apgalvotajam – demonstrāciju organizēšana pārsniedza vienkāršu transportlīdzekļu nodrošināšanu, lai nokļūtu uz tām.

129 It īpaši Padomes iesniegtie pierādījumi liecina, ka partija mācīja un atlasīja personas, kurām ir ļoti īpašs profils, lai tās izraisītu vardarbību un piedalītos demonstrācijās daļēji finansiālu iemeslu dēļ un tātad nesaistīti ar demonstrāciju mērķi. Šajā ziņā nevar uzskatīt, ka šīs personas vēlējās īstenot savas tiesības uz miermīlīgas pulcēšanās brīvību, piedaloties prasītāja partijas organizētajās demonstrācijās. Proti, tās tajā piedalījās, nevis lai paustu savu personisko pārliecību un viedokli, bet par atalgojumu.

130 Turklāt tas, ka prasītājs un viņa partija ir atalgojuši personas par piedalīšanos demonstrācijās, liecina, ka traucējumi, kuru rašanās tika izraisīta, ir mākslīgi.

131 No tā izriet, ka norāde apstrīdēto aktu pamatojumā, saskaņā ar kuru 2022. un 2023. gadā prasītāja partija rīkoja vardarbīgas demonstrācijas un pulcēšanās, galvenokārt galvaspilsētā Kišiņevā, piedaloties protestētājiem, kuriem viņa partija maksāja, nav kļūda vērtējumā.

132 Treškārt, vairāki pierādījumi liecina, ka ar saviem paziņojumiem prasītājs ir mudinājis uz vardarbību pret politisko opozīciju.

133 Šajā ziņā dokumentā WK 6381/2023 ietvertais pierādījums Nr. 14, proti, paziņojums presei, kas publicēts prasītāja partijas tīmekļvietnē, sniedz šādu paziņojumu:

> "Visbeidzot, šī vara mūs cenšas pārliecināt, ka mūsu krīžu iemesls ir konflikts Ukrainā. Tie ir meli. Un līdz šīs krīzes izcelšanās brīdim Moldovas tauta dzīvoja arvien sliktāk. Šodien mēs paziņojam par pilnīgu karu pašreizējam režīmam un aicinām visus cīnīties par tā gāšanu. Šodien mēs sakām – stop. Mūsu ziņa ir šāda: vai nu *Maia Sandu* pati aiziet kopā ar visu savu kliķi, vai arī mēs viņus paņemam aiz ausīm un viņus aizvedam tur, kur viņiem jāatrodas, – cietumā un trakonamā."

134 Prasītāja *Facebook* kontā ir ietverti citi tāda paša veida videomateriāli, kuros izteikts aicinājums uz vardarbību pret politisko opozīciju, kā izriet no dokumentā WK 6381/2023 iekļautā pierādījuma Nr. 2, proti, 2019. gada janvārī tīmekļvietnē "moldovacurata.md" publicētā raksta, kurā ir atkārtots šāds paziņojums par politiķi, kas ir no citas partijas, nevis no viņa partijas:

"Tagad runāsim par manu jostu, tai ir četri gadi, mana sieva to man uzdāvināja, tā ir mana veiksmes josta, es to nēsāju un nēsāšu un ar tās sprādzi es arī tevi, Andrusa, un [tavu] māti nopēršu. Un, ja žurnālisti var atļauties rakstīt neķītras lietas par cilvēkiem, kad es tikšu pie varas, un tas būs ļoti drīz, es jūs sodīšu. Apstājieties vai sāpēs."

135 Ņemot vērā prasītāja nodomus (skat. šī sprieduma 115.–131. punktu), viņa paša paziņojumi jāsaprot kā aicinājumi gāzt valdību, izmantojot vardarbību.

136 No tā izriet, ka apstrīdēto aktu pamatojumā ietvertajā norādē, ka prasītājs ir iesaistīts kūdīšanā uz vardarbību pret politisko opozīciju, nav pieļauta kļūda vērtējumā.

137 Ņemot vērā iepriekš minēto, jāsecina, ka Padome ir izpildījusi tai uzlikto pierādīšanas pienākumu, sniedzot pietiekami konkrētu, precīzu un saskaņotu norāžu kopumu, kas ļauj konstatēt, ka prasītājam kā tās partijas vadītājam, kura organizēja attiecīgās demonstrācijas, bija vardarbīgi nodomi un viņš mudināja uz vardarbību šā sprieduma 76. punktā minētās judikatūras izpratnē.

138 Tātad vēl jāizvērtē, vai ar šo vardarbīgo demonstrāciju vadīšanu un organizēšanu pietiek, lai prasītāju atzītu par atbildīgu par darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta demokrātija un tiesiskums Moldovas Republikā Lēmuma 2023/891 1. panta 1. punkta a) apakšpunkta un 2. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē.

139 Šis vērtējums jāveic, pārbaudot pierādījumus nevis izolēti, bet gan ņemot vērā to kontekstu (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2015. gada 21. aprīlis, *Anbouba*/Padome, C-605/13 P, EU:C:2015:248, 50. punkts, un tajā minētā judikatūra).

140 Šajā ziņā, pirmām kārtām, no Lēmuma 2023/891 1.–7. apsvēruma izriet, ka Moldovas Republika saskaras ar destabilizējošām darbībām, kuru mērķis, pirmkārt, ir likt šķēršļus tās dalībai Savienībā un, otrkārt, kuras veic tādi ārējie subjekti kā Krievijas Federācija, kuras darbības kopš tās agresijas kara pret Ukrainu sākuma ir pastiprinājušās.

141 Dokumentā WK 6381/2023 iekļautie pierādījumi Nr. 5, 6 un 10, proti, 2023. gada 19. februāra raksts, kas publicēts tīmekļvietnē "rferl.org", *United States Department of the Treasury* (Amerikas Savienoto Valstu Valsts kases departaments) 2022. gada 26. oktobra paziņojums presei un 2023. gada 15. marta raksts, kas publicēts tīmekļvietnē "G 4Media.ro", liecina, ka Krievijas Federācijas stratēģija ir izmantot dažu mērķvalstu nepilnības, lai izveidotu tajās prokrievisku valdību, kas varētu pievienoties tās agresijas karam pret Ukrainu.

142 Attiecībā uz Krievijas Federācijas destabilizācijas darbībām, par kurām ir runa šajā lietā, dokumentā WK 6381/2023 ietvertajos pierādījumos Nr. 11, 18 un 20, proti, 2022. gada 3. novembra rakstā, kas publicēts tīmekļvietnē "rferl.org", 2023. gada 17. februāra rakstā, kurš publicēts laikraksta *Times* tīmekļvietnē, un 2022. gada 28. oktobra rakstā, kas publicēts laikraksta *Washington Post* tīmekļvietnē, paskaidrots, kā Krievijas Federācija mēģina izmantot Moldovas Republikas atkarību no Krievijas gāzes, lai radītu nemierus iedzīvotāju vidū un iebiedētu pašreizējo valdību.

143 Būtībā šie dažādie informācijas avoti pierāda, ka Krievijas Federācija cenšas radīt nepieciešamos apstākļus, lai uzkurinātu iedzīvotāju neapmierinātību ar pašreizējo Moldovas valdību, ar mērķi to gāzt, izraisot valstī enerģētikas krīzi.

144 Otrkārt, saiknes starp Krievijas Federāciju un prasītāju ir pamatotas ar dažādiem dokumentiem, piemēram, 2023. gada 19. februāra rakstu, kas publicēts tīmekļvietnē "rferl.org", 2023. gada 7. marta rakstu, kas publicēts tīmekļvietnē "hotnews.ro", vai arī ar 2023. gada 12. aprīļa rakstu, kas publicēts tīmekļvietnē "romania.europalibera.org".

145 Proti, prasītāja partija aprakstīta kā tāda, kas ir "labvēlīga Krievijai" vai "prokrieviska". Viņš pats vairākos rakstos ir raksturots kā tāds, kam ir cieša saikne ar Krievijas Federāciju vai pat kā Krievijas Federālās drošības dienesta "algotnis".

146 Piemēram, rakstā, kas 2022. gada 3. novembrī publicēts tīmekļvietnē "rferl.org", un ASV Valsts kases 2022. gada 26. oktobra paziņojumā presei paskaidrots, ka prasītājs mēģinājis izveidot aliansi ar Krieviju, lai kontrolētu Moldovas parlamentu ar nolūku atbalstīt Krievijas interesēm labvēlīgus likumprojektus un apdraudēt balsojumu par pieteikumu par Savienības kandidātvalsts statusa piešķiršanu. 2022. gada 3. novembra rakstā arī norādīts, ka saistībā ar prasītāja partijas locekļu vizīti Krievijā *Gosudarstvennaya Duma Federal'nogo Sobrania Rossiskoï Federatsii* (Krievijas Federācijas Federālās asamblejas Valsts dome) Starptautisko lietu komitejas priekšsēdētājs prasītāju un viņa partiju slavinājis kā Krievijas Federācijas "uzticamus partnerus". Tādā pašā nozīmē dokumentā WK 6381/2023 iekļautais pierādījums Nr. 7, proti, paziņojums presei, kas 2023. gada 14. aprīlī publicēts prasītāja partijas tīmekļvietnē, norāda uz atbalstu, ko Krievijas Federācijas Federālās asamblejas Valsts domes Starptautisko lietu komisijas priekšsēdētājs sniedzis prasītāja partijas kandidātam *Gagaouzie* gubernatora vēlēšanās.

147 Turklāt no viņa paša paziņojumiem izriet (skat. šī sprieduma 133. punktu), ka prasītājs enerģijas izmaksu pieaugumā mēģina vainot Moldovas valdību, un tas uzkurina iedzīvotāju neapmierinātību ar mērķi gāzt šo valdību.

148 Treškārt, vairāki pierādījumi liecina par Krievijas Federācijas mēģinājumiem izmantot prasītāja partijas organizētās demonstrācijas, lai radītu traucējumus un destabilizētu Moldovas valdību.

149 Šajā ziņā Komisijas Eiropas Civilās aizsardzības un humānās palīdzības operāciju ģenerāldirektorāta 2023. gada 9. marta ziņojumā "Ukraina/Moldova – Krievijas agresijas karš pret Ukrainu", kas pievienots dokumentam WK 6381/2023, paskaidrots, ka Krievijas Federācija turpina centienus destabilizēt politisko situāciju Moldovas Republikā, izmantojot dažādus hibrīddraudus, tostarp prasītāja partijas organizētas demonstrācijas, kurās piedalījās demonstranti no Krievijas.

150 Konkrētāk, rakstos, kas parādījās attiecīgi 2023. gada 15. martā tīmekļvietnē "G 4Media.ro", 2023. gada 12. aprīlī tīmekļvietnē "romania.europalibera.org" un 2023. gada 17. aprīlī laikraksta *Times* tīmekļvietnē, aprakstīts veids, kādā Moldovas iestādes izjauca vairāku Krievijas Federācijas atbalstīto personu mēģinājumu, kuras bija apmācītas, lai izraisītu vardarbību prasītāja partijas rīkotajās demonstrācijās, kuru rezultātā tika veikti septiņi aresti.

151 No iepriekš minētā izriet, ka attiecīgās vardarbīgās demonstrācijas tika organizētas Krievijas Federācijas interesēs un ar tās palīdzību, tāpēc tās pilnībā iekļaujas Moldovas valdību destabilizējošajās darbībās, uz kurām paredzēts reaģēt ar attiecīgajiem ierobežojošajiem pasākumiem.

152 Ņemot vērā šos apstākļus, Padome nav pieļāvusi kļūdu vērtējumā, uzskatot, ka prasītāja vadītās un organizētās vardarbīgās demonstrācijas padara prasītāju atbildīgu par darbībām, kas grauj vai apdraud demokrātiju un tiesiskumu Moldovas Republikā Lēmuma 2023/891 1. panta 1. punkta a) apakšpunkta un 2. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē.

153 Pretēji prasītāja apgalvotajam tas, ka viņa partija 2023. gada jūnijā atzīta par antikonstitucionālu, pret viņu noteikto ierobežojošo pasākumu derīguma termiņu nepadarīja par beigušos.

154 Proti, ierobežojošo pasākumu jomā jautājums, izvērtējot personas vārda saglabāšanu attiecīgajos sarakstos, ir par to, vai kopš viņa vārda iekļaušanas vai kopš iepriekšējās pārskatīšanas faktiskā situācija mainījusies tādējādi, ka tā vairs neļauj izdarīt tādu pašu secinājumu par šīs personas iesaistīšanos darbībās, uz kurām attiecas ierobežojošie pasākumi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2021. gada 22. aprīlis, Padome/PKK, C-46/19 P, EU:C:2021:316, 49. punkts un tajā minētā judikatūra).

155 Protams, tas, ka prasītāja partija ir atzīta par antikonstitucionālu un līdz ar to likvidēta, atņem tai noteiktas iespējas organizēt vardarbīgas demonstrācijas, piemēram, tās, kas pamatoja viņa vārda iekļaušanu attiecīgajos sarakstos.

156 Tomēr šādu darbību turpināšana pati par sevi nav atkarīga no tā, vai pastāv politiskā partija, kuras priekšsēdētājs viņš bija.

157 Prasītāja vadošā iesaistīšanās vardarbīgu demonstrāciju rīkošanā – tostarp personu, kuras saņem atalgojumu par piedalīšanos, vervēšanā un apmācībā –, kā rezultātā viņš tika iekļauts attiecīgajos sarakstos (skat. šī sprieduma 119., 120. un 127. punktu), tas, ka šīs vardarbīgās demonstrācijas ir daļa no mēģinājumiem destabilizēt politisko situāciju Moldovas Republikā (skat. šī sprieduma 149. un 151. punktu), kā arī prasītāja paziņojumi un viņa darbība sociālajos tīklos, kas apliecina viņa nodomu radīt traucējumus un nemierus iedzīvotāju vidū (skat. šī sprieduma 133., 134. un 147. punktu), varēja ļaut Padomei pamatoti uzskatīt, ka viņš joprojām var tieši vai netieši organizēt, vadīt vai piedalīties vardarbīgās demonstrācijās vai citos vardarbības aktos.

158 Turklāt tas, ka prasītāja vārda iekļaušanas strīdīgajos sarakstos iemesli attiecas uz faktisko situāciju, kas pastāvēja pirms sākotnējo aktu pieņemšanas un kas pavisam nesen ir mainījusies, obligāti nenozīmē, ka ierobežojošie pasākumi, kuri attiecībā uz viņu noteikti ar minētajiem aktiem, būtu zaudējuši aktualitāti (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2023. gada 15. novembris, OT/Padome, T-193/22, EU:T:2023:716, 153. punkts un tajā minētā judikatūra).

159 Šo interpretāciju apstiprina Lēmuma 2023/891 8. panta otrā daļa, saskaņā ar kuru attiecīgos ierobežojošos pasākumus pagarina vai, attiecīgā gadījumā, groza, ja Padome uzskata, ka to mērķi nav sasniegti, un Regulas 2023/888 13. panta 4. punkts, saskaņā ar kuru I pielikumā iekļauto sarakstu regulāri un vismaz reizi 12 mēnešos pārskata. Lai neatņemtu šīm tiesību normām to lietderīgo iedarbību, jāuzskata, ka tās ļauj saglabāt attiecīgajos sarakstos to personu vārdus un vienību nosaukumus, kuras laikposmā pirms pārskatīšanas nav veikušas nevienu Moldovas Republikas destabilizācijas aktu, ja šī saglabāšana sarakstā joprojām ir pamatota, ņemot vērā visus atbilstošos apstākļus un it īpaši to, ka ar ierobežojošajiem pasākumiem izvirzītie mērķi nav sasniegti (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2022. gada 27. aprīlis, *Ilunga Luyoyo*/Padome, T-108/21, EU:T:2022:253, 56. punkts un tajā minētā judikatūra).

160 Tādējādi, kaut arī Padome nav sniegusi pierādījumus, ka prasītājs ir tieši vai netieši organizējis, vadījis vai piedalījies vardarbīgās demonstrācijās vai citos vardarbības aktos kopš viņa vārda iekļaušanas attiecīgajos sarakstos, un, ņemot vērā to, ka Padome Lēmuma 2024/1244 3. apsvērumā ir uzskatījusi, ka joprojām pastāv draudi demokrātijai un tiesiskumam, kā arī Moldovas Republikas stabilitātei un drošībai, ar prasītāja partijas likvidāciju vien nepietiek, lai pret viņu noteikto ierobežojošo pasākumu derīguma termiņš būtu beidzies.

161 Turklāt dokumentā WK 2428/2024 iekļautais pierādījums Nr. 3, proti, raksts presē, kas 2023. gada 11. oktobrī publicēts tīmekļvietnē "hotnews.ro", tostarp atkārto prasītāja paziņojumu, ar kuru tika paziņots par jauna politiskā veidojuma ar nosaukumu "Ș.OR Bloc" izveidi un viņa aliansi ar politisko partiju "Chance" uzreiz pēc viņa paša partijas likvidēšanas 2023. gada jūnijā. Šo informāciju apstiprina dokumentā WK 2428/2024 ietvertais pierādījums Nr. 5, proti, raksts presē, kas 2023. gada 3. novembrī publicēts tīmekļvietnē "moldova.europalibera.org", no kura saskaņā ar citu prasītāja paziņojumu izriet, ka prasītājs finansē partiju "Chance".

162 Turklāt dokumentā WK 2428/2024 ietvertais pierādījums Nr. 1, proti, raksts presē, kas 2023. gada 22. septembrī publicēts tīmekļvietnē "Zdg.md", un 2023. gada 3. novembra raksts, kas publicēts tīmekļvietnē "moldova.europalibera.org", saskan ar to, ka šī sprieduma 144.–147. punktā aprakstītās saites starp prasītāju un Krievijas Federāciju nav izzudušas tikai tādēļ, ka viņa partija tika likvidēta 2023. gada jūnijā.

163 No iepriekš minētā izriet, ka apstākļi, kas pamatoja prasītāja vārda sākotnējo iekļaušanu attiecīgajos sarakstos, nav mainījušies tādējādi, ka tas liegtu Padomei saglabāt prasītāja vārdu šajos sarakstos, piemērojot ii) kritēriju, pamatojoties uz tiem pašiem pierādījumiem kā tie, kas pamatoja viņa vārda sākotnējo iekļaušanu sarakstā, un tos papildinot ar dokumentā WK 2428/2024 ietvertajiem pierādījumiem.

164 Šajā ziņā arguments par to, ka dokumentā WK 6381/2023 ietvertie raksti esot vecāki par vienu gadu, nevar izraisīt aktu par saglabāšanu sarakstos atcelšanu.

165 Proti, izņemot vienu rakstu, kas publicēts 2019. gada janvārī, visi dokumentā WK 6381/2023 iekļautie pierādījumi tika augšupielādēti internetā laikposmā no 2022. gada 21. marta līdz 2023. gada 18. aprīlim. Laiks, kas pagājis starp šīs informācijas, kas izmantota par pamatu prasītāja vārda sākotnējai iekļaušanai sarakstā, publicēšanu, no vienas puses, un aktu par saglabāšanu sarakstos pieņemšanu 2024. gada 26. aprīlī, no otras puses, nevar tikt uzskatīts par būtisku.

166 Tātad šiem dažādajiem pierādījumiem joprojām bija nozīme, lai novērtētu prasītāja vārda saglabāšanu attiecīgajos sarakstos.

167 Tādējādi trešais pamats jānoraida kā nepamatots.

Par ceturto pamatu, kas attiecas uz pamattiesību pārkāpumu

168 Prasītājs uzskata, ka individuālu ierobežojošu pasākumu noteikšana attiecībā uz viņu ir nesamērīga, jo ar to tiekot aizskarta viņa darījumdarbības brīvība un tiesības uz īpašumu. Šajā ziņā viņš atsaucas uz to, ka viņa aktīvu iesaldēšana viņam liegtu veikt finanšu darbības vai veikt darījumus ar kustamu un nekustamo īpašumu. Viņam neesot iespējams saņemt ziedojumus vai veikt izdevumus vēlēšanu kampaņai un tātad piedalīties Moldovas politiskajā dzīvē. Prasītājs uzskata, ka viņa tiesību uz īpašumu aizskārums neesot nedz piemērots, nedz nepieciešams

Lēmumā 2023/891 izvirzīto mērķu sasniegšanai. Turklāt šie ierobežojošie pasākumi aizskarot viņa tiesības uz biedrošanās brīvību un vārda brīvību. Mērķi aizsargāt tiesiskumu Moldovā nevarot sasniegt, nosakot ierobežojošus pasākumus pret opozīcijas politisko partiju biedriem.

169 Padome uzskata, ka šis pamats ir nepieņemams, jo tas nav skaidrs. Katrā ziņā tā, tāpat kā Komisija, uzskata, ka šī argumentācija nav pamatota.

170 Tā kā Padome varēja atbildēt pēc būtības uz argumentiem, kas izvirzīti šī pamata atbalstam, iebilde par nepieņemamību, kas balstīta uz apgalvoto prasītāja procesuālo rakstu skaidrības trūkumu, jānoraida.

171 Pēc būtības jāatgādina, ka pamattiesības, uz kurām atsaucas prasītājs, nav absolūta prerogatīva un to īstenošanā var noteikt ierobežojumus, kas attaisnoti ar Savienības izvirzītiem vispārējo interešu mērķiem, ar nosacījumu, ka šie ierobežojumi faktiski atbilst minētajiem vispārējo interešu mērķiem un saistībā ar izvirzīto mērķi nav uzskatāmi par pārmērīgu un nepieņemamu iejaukšanos, kas aizskar pašu šādi garantēto pamattiesību būtību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 29. novembris, *National Iranian Tanker Company*/Padome, C-600/16 P, EU:C:2018:966, 83. punkts un tajā minētā judikatūra).

172 Tādējādi, lai attiecīgo pamattiesību ierobežojums būtu saderīgs ar Savienības tiesībām, tam jābūt noteiktam tiesību aktos, ar to jāņem vērā to galvenā būtība, tam jāatbilst Savienības atzītam vispārējo interešu mērķim un tas nedrīkst būt nesamērīgs (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2022. gada 27. jūlijs, *RT France*/Padome, T-125/22, EU:T:2022:483, 222. punkts un tajā minētā judikatūra).

173 Šajā lietā šie četri nosacījumi ir izpildīti.

174 Pirmkārt, attiecīgie ierobežojošie pasākumi ir "noteikti tiesību aktos", jo tie ir iekļauti aktos, kuri tostarp ir vispārpiemērojami un kuriem ir skaidrs juridiskais pamats Savienības tiesībās, kā arī pietiekama paredzamība.

175 Otrkārt, apstrīdētie akti ir piemērojami noteiktu laiku un tie tiek pastāvīgi pārskatīti, kā tas paredzēts Lēmuma 2023/891 8. panta otrajā daļā. Tādējādi, tā kā minētajiem pasākumiem ir pagaidu un atgriezenisks raksturs, jāuzskata, ka tie neapdraud minēto brīvību galveno būtību. Turklāt Lēmumā 2023/891 un Regulā 2023/888 paredzēta iespēja piešķirt atkāpes no piemērotajiem ierobežojošajiem pasākumiem. It īpaši attiecībā uz līdzekļu un saimniecisko resursu iesaldēšanu grozītā Lēmuma 2023/891 2. panta 3. un 4. punktā un Regulas Nr. 2023/888 3. panta 1. punktā, 4. panta 2. punktā un 5. panta 1. punktā un 6. panta 1. punktā paredzēta iespēja, pirmām kārtām, atļaut izmantot iesaldētos līdzekļus pamatvajadzībām vai noteiktu saistību izpildei un, otrām kārtām, piešķirt īpašas atļaujas atsaldēt līdzekļus, citus finanšu aktīvus vai citus saimnieciskos resursus.

176 Treškārt, attiecīgie ierobežojošie pasākumi atbilst Savienības atzītam vispārējo interešu mērķim, kas var attaisnot pat ievērojamas negatīvas sekas atsevišķiem tirgus dalībniekiem. Proti, to mērķis ir sniegt atbalstu Moldovas iestādēm saistībā ar destabilizējošām darbībām, ar kurām tās saskaras un kuras var radīt šķērsli šīs valsts dalībai Savienībā, it īpaši vēršoties pret personām, kas ar saviem vardarbības aktiem rada draudus demokrātijai un tiesiskumam Moldovas Republikā.

177 Ceturtkārt, runājot par attiecīgo ierobežojošo pasākumu atbilstošo raksturu, jānorāda, ka, ņemot vērā vispārējo interešu mērķus, kas ir tikpat būtiski kā šā sprieduma 176. punktā minētie, šie pasākumi paši par sevi nevar tikt uzskatīti par neatbilstošiem. Turklāt prasītājs nav apgalvojis, ka mazāk apgrūtinoši pasākumi būtu ļāvuši tikpat efektīvi sasniegt izvirzītos mērķus.

178 Šajā ziņā prasītājam radītās neērtības nevar tikt uzskatītas par nesamērīgām ar apstrīdētajos tiesību aktos izvirzīto mērķu nozīmīgumu.

179 Šajā ziņā jānoraida arguments, ka ierobežojošu pasākumu noteikšana pret opozīcijas politisko partiju locekļiem neļaujot atbalstīt tiesiskumu Moldovas Republikā. Proti, attiecīgie ierobežojošie pasākumi noteikti nevis tāpēc, ka prasītājs bija opozīcijas politiskās partijas biedrs, bet gan tāpēc, ka viņš organizēja vardarbīgas demonstrācijas un mudināja uz vardarbību pret politisko opozīciju, un tādēļ viņš bija atbildīgs par darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Moldovas Republikas suverenitāte un neatkarība, kā arī demokrātija, tiesiskums, stabilitāte un drošība šajā valstī.

180 Turklāt pret prasītāju noteiktie ierobežojošie pasākumi nav neatgriezenisks šķērslis tam, lai viņš Moldovas Republikā veiktu opozīcijas politisko darbību, vajadzības gadījumā rīkojot pret pašreizējo valdību vērstas demonstrācijas, ja tās ir "miermīlīgas" ECPAK 11. panta un Hartas 12. panta 1. punkta izpratnē un nav daļa no tādu ārēju subjektu kā Krievijas Federācija destabilizējošajām darbībām.

181 Tādējādi ceturtais pamats jānoraida kā nepamatots. Ņemot vērā visu iepriekš minēto, prasījumi par atcelšanu jānoraida.

Par prasījumiem par kaitējuma atlīdzību

182 Prasītājs lūdz Vispārējo tiesu piespriest Padomei atlīdzināt kaitējumu, kas nodarīts viņa reputācijai sākotnējo aktu pieņemšanas dēļ, provizoriski samaksājot viņam summu 100 000 EUR. Prasītājs precizē, ka tagad viņa vārds publiski tiek saistīts ar rīcību, kas tiek uzskatīta par tādu, kas kaitē mieram, drošībai un demokrātiskajam procesam Moldovas Republikā, un tas viņam noteikti rada kaitējumu.

183 Padome, kuru atbalsta Komisija, apstrīd šo argumentāciju.

184 Jāatgādina, ka Savienības ārpuslīgumiskā atbildība iestājas tikai tad, ja prasītājam nodarīts "reāls un droši zināms" kaitējums, un šajā ziņā ieinteresētajai personai jāsniedz pārliecinoši pierādījumi gan par tā kaitējuma pastāvēšanu, uz kuru tas atsaucas, gan tā apmēru (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2017. gada 30. maijs, *Safa Nicu Sepahan*/Padome, C-45/15 P, EU:C:2017:402, 61. un 62. punkts).

185 Šajā gadījumā prasītājs prasības pieteikuma 267. punktā un savu apsvērumu par Komisijas iestāšanās rakstu 46. punktā ir vienīgi apgalvojis, ka ar sākotnējiem aktiem ir nodarīts kaitējums viņa reputācijai, bet nav sniedzis nekādus sākotnējos pierādījumus par šāda kaitējuma esamību un apmēru.

186 Katrā ziņā attiecībā uz to, ka tagad viņa vārds tiek asociēts ar rīcību, kas nav saderīga ar demokrātisko procesu Moldovas Republikā, jākonstatē, ka no iepriekš minētā izriet – viņa vārda iekļaušana un saglabāšana attiecīgajos sarakstos, pamatojoties uz ii) kritēriju, nav prettiesiska.

187 Tādēļ prasījumi par kaitējuma atlīdzību jānoraida.

188 Ņemot vērā iepriekš minēto, prasība jānoraida kopumā un nav nepieciešams pārbaudīt prasītāja vārda iekļaušanas un saglabāšanas attiecīgajos sarakstos, pamatojoties uz iii) kritēriju, likumību vai lemt par tā lūgumiem veikt procesa organizatoriskos pasākumus, jo no lietas materiāliem pievienotajiem pierādījumiem Vispārējai tiesai ir radusies pietiekama skaidrība, lai lemtu par strīdu.

Par tiesāšanās izdevumiem

189 Atbilstoši Vispārējās tiesas Reglamenta 134. panta 1. punktam lietas dalībniekam, kuram nolēmums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to prasījis lietas dalībnieks, kuram nolēmums ir labvēlīgs. Turklāt saskaņā ar Reglamenta 138. panta 1. punktu dalībvalstis un iestādes, kas iestājušās lietā, savus tiesāšanās izdevumus sedz pašas.

190 Tā kā prasītājam spriedums ir nelabvēlīgs, tam jāpiespriež segt savus, kā arī atlīdzināt Padomes tiesāšanās izdevumus saskaņā ar tās prasījumiem. Komisija savus tiesāšanās izdevumus sedz pati.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (piektā palāta)

nospriež:

1) **Prasību noraidīt.**

2) ***Ilan Mironovich Shor*** **sedz savus, kā arī atlīdzina Eiropas Savienības Padomes tiesāšanās izdevumus.**

3) **Eiropas Komisija savus tiesāšanās izdevumus sedz pati.**

Svenningsen Mac Eochaidh Stancu

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2024. gada 18. decembrī.

[Paraksti]